

Список використаних джерел

1. Роберт Клитгард и Хезер Бразер. Работать вместе для преодоления коррупции. OLIVE Subscription Service: Mulberry series, № 1 (98).

2. Дослідження «Громадська думка щодо корупції та хабарництва в Україні». Соціологічне дослідження центру Соціальний моніторинг за сприяння програми розвитку ООН в Україні URL: www.uisr.org.ua.

Кобко Євген Васильович,

доцент кафедри адміністративного права і процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

У контексті того, що наша держава стала на шлях євроінтеграційних процесів, перед нею постала низка зобов'язань. Одним із пріоритетних, наприклад є боротьба з корупцією. Національна безпека є основою існування будь-якої держави, при забезпеченні якої актуальним завданням є запобігання корупції в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Слід акцентувати увагу, що проблемні питання, які сьогодні постають перед нашою державою є наслідком минулої не лише зовнішньої, а й внутрішньої антикорупційної політики.

Питанню національної безпеки присвячені роботи таких дослідників, як: В. Горбуліна, І. Грицяка, А. Качинського, В. Почепцова, А. Падеріна, Г. Перепелиці, Т. Стародуб, Г. Ситника, І. Храбана, Л. Чекаленко та ін. Проте, слід зауважити, що незважаючи на значну кількість наукових публікацій у сфері національної безпеки, практично відсутнім є ґрунтовний аналіз такого явища, як корупція у контексті загрози національній безпеці.

За даними Центру Разумкова та низки закордонних соціологічних служб корупція в сучасній Україні виросла до розмірів, що загрожують національній безпеці. «Суспільство усвідомлює, що слабка державність і корупція – це поїдання всіх державних інституцій, довіри суспільства до влади. Тобто логіка така: якщо держава є слабкою, – вона не здатна себе захистити», – аргументує один із дослідників даної проблеми В. Краснопопов [1].

Державні службовці виконуючи основоположні функції в державі забезпечують внутрішню і зовнішню безпеку, ефективне функціонування інфраструктури економіки, формують соціально-психологічний клімат суспільства. І тому, кожній посадовій особі, як зазначає Н. Нижник, повинно бути притаманним загострене почуття справедливості, яке повинно бути, передусім, в двох аспектах: критичній професійній оцінці поведінки оточуючих людей і критичній самооцінці власних дій по відношенню до громадян, які пов'язані з нею, залежать від неї і чекають відповідного задоволення своїх інтересів [2].

Так, саме в Конституції України зазначено, що людина, її права та свободи становлять в державі найвищу соціальну цінність.

У свою чергу М. Мельник, акцентує увагу, що корупція буде існувати доти, доки буде існувати публічна влада. Відмінність різних держав у цьому плані полягає не у наявності чи відсутності корупції як такої, а в її масштабах, характері корупційних проявів, впливі корупції на економічні, політичні, правові та інші соціальні процеси. Він наголошує, що завжди знайдуться несумлінні чиновники, які прагнутимуть у приватних цілях скористатися можливостями публічної влади [3].

Поширення корупції в державі завдає значної шкоди всій системі управління та в разі невжиття відповідних заходів може поглибити такі наслідки, як: падіння авторитету державних і владних структур; затримка модернізації та розвитку національної економіки, порушення принципу конкуренції; зростання цін унаслідок включення хабаря як обов'язкової складової до цінової формули на товари та послуги; погіршення інвестиційної привабливості держави; дискредитація закону як універсального регулятора суспільних відносин і перетворення його в засіб задоволення приватних і корпоративних інтересів тощо [4]. Так, корупція здатна породжувати у різних галузях суспільного розвитку кризові стани не тільки однієї окремої держави, а й впливати на групи країн, що у свою чергу може стосуватися конкретної діяльності країни. Корупція є однією із провідних передумов існування злочинності, зокрема транснаціональної.

С. Лазаренко та К. Бабенко, вважають, що поширення корупції на сучасному етапі має певні особливості серед яким можна виокремити, зокрема: політизація корупції – корупція в класичному вияві, притаманне діловій практиці ведення бізнесу, стає все більш політизованою, переміщуючись у владні структури; перехід корупційних зв'язків з розряду тимчасових та випадкових явищ в розряд ustalених корупційних схем; інтернаціоналізація і глобалізація корупції. Форми корумпованих грошових потоків стають недосяжними для контролю з боку національних правоохоронних органів; розширення сфери легалізації корупції, тобто маскування корупційних афер під законні операції. Як наслідок, легалізована корупція випадає з поля зору правоохоронних органів і набуває ще більших масштабів [5].

М. Колеснікова зазначає, що причинами корупційних проявів є: непомірне «розростання» бюрократичного апарату чиновників, значна поширеність дозвільних процедур у державному управлінні, криміналізація владних відносин (економічна залежність влади від приватного капіталу); низький рівень заробітної плати державних службовців; відсутність дієвого контролю суспільства за діяльністю органів державної влади; недосконалість законодавства, що регулює відносини влади і капіталу щодо сфери впливу; соціально-економічна криза в державі тощо [6].

За останні роки вдалося зробити ряд кроків щодо удосконалення нормативно-правової бази. Серед яких, зокрема прийняття законів України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII [7],

«Про Національне антикорупційне бюро України» від 14.10.2014 р. № 1698-VII [8], «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» від 14.10.2014 р. № 1699-VII [9] тощо.

Також, в Україні протягом останніх років є напрацьованою інституційна база, яка займається питаннями боротьби з корупцією. На нашу думку, у контексті забезпечення національної безпеки – це є позитивним аспектом. Так, зокрема окрім традиційних інститутів, створено спеціалізовані органи, наприклад такі, як: спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національне агентство з питань запобігання корупції та Національне антикорупційне бюро. Наразі привертає увагу світової спільноти та громадськості створення антикорупційного суду.

Отже, корупція є результатом соціальних процесів, які мають певні закономірності. Боротьба з корупцією в Україні повинна базуватися на злагоджених діях органів державної влади та громадянського суспільства, що сприятиме ефективному забезпеченню національної безпеки. Нормативно-правові та організаційно-управлінські заходи є основою боротьби з корупцією.

Список використаних джерел

1. Корупція – найбільша загроза національній безпеці України (опитування): <https://www.radiosvoboda.org/a/27400902.html>.
2. Адміністративна реформа в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи: монографія / За заг. ред. Н.Р. Нижник, Н.Т. Гончарук. – Донецьк: Моноліт, 2009. 384 с.
3. Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: монографія / М.І. Мельник. Київ: Атіка, 2001. 304 с.
4. Про Національну антикорупційну стратегію на 2011–2015 роки: Указ Президента України від 21 жовт. 2011 р. № 1001/2011 / Офіц. вісник Президента України. 2011. № 29. Ст. 1139.
5. Лазаренко С.Ж. Політико-правові та соціальні передумови корупції в органах державної влади / Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 1. С. 120-122.
6. Колеснікова М.В. Інформація як спосіб боротьби з корупцією / Юридичний науковий електронний журнал, 2016. № 2: www.lsej.org.ua.
7. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700VII: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
8. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
9. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14.10.2014 р. № 1699-VII: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>.